

Eduskunnan Liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV@eduskunta.fi

Viite: HE 179/2025 vp

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto - HE 179/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle kyberkestävyysasetuksen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Eduskunnan Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta lausuntoa hallituksen esityksestä EU:n kyberkestävyyssäädöksen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi.

Säätelyn pääasiallisena tavoitteena on toimeenpanna EU:n kyberkestävyyssäädös ((EU) 2024/2847) siltä osin, kuin se edellyttää täydentäviä ja täsmen-
täviä kansallisia säädöksiä. Ehdotetut säännökset koskevat kyberkestävyys-
säädöksen markkinavalvontaa, vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksien il-
moittamista ja valvontaa sekä hallinnollisia seuraamuksia. Esityksellä täyden-
netään myös kansallista säätelyä EU:n kyberturvallisuusasetuksen ((EU)
2019/881) osalta kansallisen kyberturvallisuussertifiointin viranomaisen tehtä-
viä ja toimivaltuuksia sekä vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksia koske-
villa säännöksillä. Esityksellä myös täydennetään EU:n kyberturvallisuusedirek-
tiivin eli NIS 2 -direktiivin ((EU) 2022/2555) kansallista täytäntöönpanoa verk-
kotunnuksien rekisteröintitietoja ja verkkotunnusvälittäjiä koskevilta osin.

Esitys sisältää muutoksia nykyiseen lakiin eräiden tuotteiden markkinavalvon-
nasta (1137/2016) siten, että kyberkestävyyssäädöksen markkinavalvonta tu-
lisi osaksi lain soveltamisalaa. Näin varmistettaisiin, että kyberkestävyys-
säädöksen valvonnasta vastaavilla viranomaisilla olisi riittävät toimivaltuudet ky-
berkestävyyssäädöksen toteuttamiseksi.

Hallituksen esitys on hyvin laadittu, kattava ja perusteellinen. Virasto on osal-
listunut hallituksen esityksen valmisteluun ja tukee siinä esitettyä.

Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa lausun-
tonaan seuraavaa.

Liikenne- ja viestintäviraston rooli

Hallituksen esityksen mukaan Liikenne- ja viestintävirastolle osoitettaisiin
laissa kyberkestävyyssäädöksen markkinavalvonta eli säädöksen soveltamis-
alaan kuuluvien tuotteiden lainsäädännön mukaisuuden valvonta. Lisäksi vi-
rastolle osoitettaisiin tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointia tekevien
ilmoitettujen laitosten hyväksyntä ja valvonta, sekä tuotteiden tietoturvaan

vaikuttavien vakavien poikkeamien ja aktiivisesti hyödynnettyjen haavoittuvuuksien sekä vapaaehtoisten ilmoitusten vastaanottaminen. Virasto jatkaa kyberturvallisuussertifiointien osalta kansallisen sertifiointiviranomaisen tehtävässä.

Virasto pitää tehtäviä tärkeinä ja eurooppalaisen kyberturvallisuuden kannalta keskeisinä. Yhteiskunnan toimivuuden, turvallisuuden ja luotettavuuden kannalta edellä mainittujen asetusten soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden kyber- ja tietoturvallisuus sekä markkinavalvonta ja poikkeamiin sekä haavoittuvuuksiin puuttuminen on jatkuvasti tärkeämpää. Tuotteiden kyberturvallisuus on yhä merkittävämpi osa koko yhteiskunnan turvallisuutta, jota tulee edistää aktiivisesti myös oikeasuhtaisen sääntelyn keinoin.

Kyberkestävyysäädöksen ensimmäiset velvoitteet tulevat sovellettavaksi vuonna 2026 ja samalla alkaisivat esitetyt tehtävät. Ilmoitettuja laitoksia koskevia velvoitteita aletaan soveltaa 11.6.2026, jonka jälkeen arviointilaitosten olisi mahdollista jättää neuvonta- ja hyväksyntäpyyntöjä ilmoittavalle viranomaiselle. Jäsenvaltioiden on pyrittävä varmistamaan 11.12.2026 mennessä, että unionissa on riittävä määrä ilmoitettuja laitoksia vaatimustenmukaisuuden arviointien suorittamiseksi, jotta voidaan välttää pullonkaulat ja markkinoille pääsyn esteet.

Tuotteiden valmistajien on ilmoitettava tuotteissa ilmenneet aktiivisesti hyödynnettävissä olevat haavoittuvuudet ja tuotteiden tietoturvaan vaikuttavat poikkeamat CSIRT-yksikölle ja ENISAlle 11.9.2026 lähtien ja markkinavalvontaviranomainen valvoo tämän velvoitteen soveltamista. Velvoite koskee jo unionin markkinoilla olevia, säädöksen soveltamisalaan lukeutuvia tuotteita eli tämä tarkoittaa lähtökohtaisesti kaikkia internetiin suoraan tai välillisesti kytkettävissä olevia laitteita ja ohjelmistoja. Kyberkestävyysäädöstä sovelletaan täysimääräisesti 11.12.2027 lähtien. Markkinavalvontaviranomainen valvoisi, että unionin markkinoilla olevat tuotteet olisivat säädöksen mukaisten olennaisten kyberturvallisuusvaatimusten mukaisia.

Liikenne- ja viestintäviraston tehtävien resurssitarpeet ja toimintaedellytysten varmistaminen

Hallituksen esityksen mukaisesti Liikenne- ja viestintävirastolle on esitetty merkittäviä ja laajoja tehtäväkokonaisuuksia kyberkestävyysäädöksen kansallisen toimeenpanon varmistamisessa. Liikenne- ja viestintävirasto pitää perusteltuna, että nämä tehtävät osoitettaisiin sille, koska virasto jo nykyisellään hoitaa osin vastaavia tai näihin uusiin tehtäviin rinnasteisia kyberturvallisuuden ja tuotesäädösten valvonnan viranomaistehtäviä.

Kyberkestävyysäädöksen mukaiset tehtävät vaativat vahvaa substanssiosaamista, mikä tarkoittaa laajaa teknistä asiantuntijuutta kyberturvallisuusteknologioista, kyberturvallisuuden riskienhallinnasta ja juridista tulkintaosaamista.

On selvää, että kyberkestävyysäädöksen toimeenpano tulee edellyttämään viranomaisresursseja sekä henkilötyövuosina että osaamisen kehittämisenä. Kertaluonteisia ja jatkuvia kustannuseriä aiheutuu myös viranomaistehtävien toteuttamiseen tarvittavista tietojärjestelmistä sekä niiden ylläpidosta ja kehityksestä. Virastolle esitetyt kyberkestävyysäädöksen toimeenpanoon liittyvät edellä mainitut tehtävät ovat uusia ja niiden hoitaminen edellyttää merkittävästi uusia resursseja.

Riittävällä resursoinnilla varmistetaan suomalaisten yritysten kilpailukyky ja liiketoimintamahdollisuudet kyberkestävyysäädöksen soveltamisalan tuotteiden valmistajina ja markkinoille tuojina sekä arviointi- ja asiantuntijatahoina. Laajan horisontaalisen soveltamisalan vuoksi ohjaus- ja neuvontatarve on laaja erityisesti kyberkestävyysasetuksen siirtymäajalla ja soveltamisen alkassa. Virasto huomauttaa, että viime vuosina ohjelmistojen haavoittuvuudet ovat selvästi lisääntyneet, mikä kasvattaa merkittävästi kyberuhkaa yhteiskunnassa. Ohjelmistojen haavoittuvuuksiin on vastattava haavoittuvuuskoordinaatiolla ja tehokkaalla markkinavalvonnalla. Ilman lisäresursseja ei ole mahdollista puuttua ilmoitettuihin ohjelmistohaavoittuvuuksiin eikä tuotteiden vaatimustenvastaisuuteen oikea-aikaisesti, mikä altistaa suomalaisen kriittisen infrastruktuurin tietomurroille ja palvelukatkoksille.

Liikenne- ja viestintävirasto on arvioinut, että esityksessä esitetyt viraston uudet tehtävät edellyttäisivät yhteensä aivan minimissään 10,5 henkilötyövuoden lisäystä viraston pysyviin resursseihin. Liikenne- ja viestintävirasto pitää välttämättömänä, että kyberturvallisuuteen liittyvien toimenpiteiden ja tehtävien resursointi vastaa muuttunutta toimintaympäristöä ja kasvavaa määrää lakisääteisiä tehtäviä.

Virasto korostaa, että se vastaa kyberturvallisuuden lisäksi ilmailun, merenkulun, raideliikenteen ja tieliikenteen turvallisuudesta. Merkittävä osa näistä tehtävistä rahoitetaan budjettirahoituksella, jonka suuruus virastossa on ollut n. 100 miljoonaa euroa ja josta tuottavuusohjelma leikkaa merkittävän osan. Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä onkin todettu muun muassa seuraavaa:

"Tuottavuustoimenpiteitä ja toimintamenosäästöjä on kohdistettu liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle yhteensä 25,7 milj. euroa, mikä on 5,3 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2025. Säästökokonaisuudesta 13 milj. euroa kohdistuu liikenne- ja viestintäviraston toimintamenoihin. Valiokunta kantaa huolta kyberturvallisuudesta ja sen resursoinnista ottaen huomioon edellä todetut toimintamenosäästöt sekä sen, että kyberturvallisuuden uhkataso on muuttunut pysyvästi niin kansallisesti kuin maailmanlaajuisesti. Kyberturvallisuus on osa yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta, mutta siihen kohdistetut panostukset ovat olleet vain murto-osa perinteiseen fyysiseen turvallisuuteen kohdistetuista lisäyksistä. Ilman riittävää kyberturvallisuuden ylläpidon resursointia kyky varautua ja reagoida yhteiskuntaa uhkaaviin kyberhyökkäyksiin

heikkenee, alttius muun muassa vakaviin tietomurtoihin ja kybervakoiluun kasvaa sekä taloudelliset ja muut vahingot lisääntyvät."

Budjettirahoituksen lisäksi Huoltovarmuuskeskus on leikannut virastolle osoitettua huoltovarmuuskriittisille yrityksille tarjottavien tietoturvapalveluiden rahoitusta. Samaan aikaan viraston lakisääteisten tehtävien määrä on kasvanut voimakkaasti viimeisten vuosien aikana erityisesti digitalisaatiota, datataloutta ja kyberturvallisuutta koskevilla sektoreilla ilman, että tehtävien hoitamiseen on voitu osoittaa riittävää resursointia.